

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

de heer Willy Van den Wijngaert, mevrouw Rosie Ovaere en de heer Jean-Paul Peers

tegen

Walter Wauters en Het Laatste Nieuws

Met een aangetekende brief van 8 november 2002 dient advocaat Jan Hamels namens zijn cliënten Willy Van den Wijngaert, Rosie Ovaere en Jean-Paul Peers klacht in tegen journalist Walter Wauters van Het Laatste Nieuws. Aanleiding is een artikel dat is verschenen in de krant van 19 oktober 2002 en waarin over twee bladzijden een portret werd gemaakt van de drie klagers. Volgens de klachtbrief staan er in het artikel verschillende feitelijke onjuistheden, is er informatie gepubliceerd waarvan de oorsprong niet gekend was en is ten onrechte de privacy van de klagers geschonden. Het artikel werd bovendien geïllustreerd door een verkeerde foto. De advocaat van de klagers voert ook aan dat hij de krant had gevraagd om een recht van antwoord te publiceren, maar dat daar geen gevolg aan is gegeven. Daarom richt hij zich tot de raad voor deontologie van de AVBB. De Raad voor de Journalistiek heeft ondertussen de Nederlandstalige dossiers van de raad voor deontologie overgenomen.

Met een brief van 6 december 2002 hebben de hoofdredacteurs van Het Laatste Nieuws gereageerd op de klacht en het standpunt van hun krant meegedeeld aan de Raad voor de Journalistiek. De ombudsman van de Raad voor de Journalistiek heeft daarna getracht om te bemiddelen, maar een minnelijke regeling is niet tot stand gekomen, zodat de Raad voor de Journalistiek op 13 maart 2003 besloten heeft het geschil ten gronde te onderzoeken. Met een brief van 1 april 2003 heeft de advocaat van de klagers een conclusie en enkele stukken ingediend. Daarop heeft de redactie van Het Laatste Nieuws geantwoord in een brief van 17 april 2003. De advocaat van klagers heeft op 15 april 2003 nog een brief gericht aan de Raad voor de Journalistiek, waarin hij enkele argumenten verder ontwikkelt.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 15 mei 2003. Op die zitting is namens de klagers advocaat Jan Hamels verschenen, die nog een bijkomend stuk heeft ingediend. Namens de krant zijn hoofdredacteur Paul Daenen en hoofd redactiebeheer Raymond De Craecker verschenen. Beide partijen hebben mondeling hun argumenten toegelicht. Na afloop van de hoorzitting heeft de krant nog een overtuigingsstuk aan de rapporteringscommissie bezorgd.

DE FEITEN

In de krant van 19 en 20 oktober 2002 publiceert Het Laatste Nieuws een uitgebreide bijdrage over twee pagina's onder de titel: 'KV Mechelen, kroniek van een vergane glorie'. In de bijdrage, die uit een viertal artikelen bestaat en met elf foto's wordt geïllustreerd, wordt een beeld geschetst van de problemen die de Mechelse voetbalclub in die periode ondervindt. Ze bevat onder meer een portret van de toenmalige voorzitter van KV Mechelen, Willy Van den Wijngaert en van diens levenspartner, Rosie Ovaere. De bedoeling van de bijdrage wordt duidelijk gemaakt in de inleiding, waarin onder meer volgende passage staat: '... Met dat duo is vaak de draak gestoken, als hoofdrolspelers in een soap, maar wie zijn de mensen achter de personages? Wie zijn Willy en Rosie écht? Vanwaar haalt hij zijn geld en zij haar macht?' Met een aangetekende brief en fax van 24 oktober 2002 vraagt advocaat Jan Hamels namens klagers aan de krant om een recht van antwoord op te nemen. Hij schrijft dat er in het artikel

verschillende onjuistheden staan over Willy Van den Wijngaert, Rosie Ovaere en Jean-Paul Peers, de zoon van mevrouw Ovaere. Hij ontkent een aantal beweringen uit de krantenbijdrage. Hij beweert ook dat er ten onrechte een foto is afgedrukt van de golfclub van Keerbergen, die wordt voorgesteld als de villa van de heer Van den Wijngaert. Voorts stelt de advocaat dat de privacy en het recht op godsdienstvrijheid van mevrouw Ovaere geschonden zijn en dat er met de fysieke toestand van de heer Van den Wijngaert de spot is gedreven. Volgens de bewering van partijen zijn er daarna telefonische contacten geweest tussen de advocaat en de juridische dienst van Het Laatste Nieuws. Feit is dat het recht van antwoord nooit is gepubliceerd. Wel verschijnt enkele weken later, op 7 november 2002, in Het Laatste Nieuws een uitgebreid vraaggesprek met Willy Van den Wijngaert, die enkele uren voordien ontslag heeft genomen als voorzitter van KV Mechelen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

In zijn klachtbrief, zijn conclusie en zijn mondelinge uiteenzetting voor de rapporteringscommissie betoogt advocaat Hamels dat de journalist en de krant verschillende inbreuken hebben gepleegd op de journalistieke ethiek.

Een eerste beweerde inbreuk betreft de onnodige schending van het privé-leven van mevrouw Ovaere, wat gebeurde door informatie te publiceren over haar vroegere godsdienstige overtuiging.

Ten tweede verwijten de klagers de krant haar bronnen onvoldoende te hebben nagetrokken en ongecontroleerde informatie te hebben gepubliceerd. Daardoor bevat de bijdrage volgens de klagers verschillende feitelijke onjuistheden en worden ook allerlei zaken geïnsinueerd, die niet hard worden gemaakt. Daarenboven wordt een foto afgedrukt van de golfclub van Keerbergen, maar het pand wordt in het onderschrift voorgesteld als de woning van Van den Wijngaert.

Ten derde verwijten de klagers dat de krant de onjuist gebleken informatie niet heeft rechtgezet, hoewel zij daartoe een uitdrukkelijk verzoek had gekregen.

De advocaat van klagers voert ook nog aan dat het vraaggesprek dat nadien, in de krant van 7 november 2002, is verschenen gebaseerd is op een telefonisch contact van een redacteur van Het Laatste Nieuws met de heer Van den Wijngaert, die zich na zijn ontslag had teruggetrokken in een Brussels hotel. Een eigenlijk interview zou dus niet hebben plaatsgevonden, al is het telefoontje in de krant wel als zodanig voorgesteld.

Op de hoorzitting erkent de raadsman van klagers dat een aantal van de bezwaren in het recht van antwoord niet gegrond waren, vermits zij steunden op hetzij een verkeerde, hetzij een eerder subjectieve lezing van de betreffende passages in het artikel.

In hun brieven en hun mondelinge uiteenzetting voor de rapporteringscommissie voeren de redactieverantwoordelijken van Het Laatste Nieuws aan dat de klacht ongegrond is.

Vooreerst wijzen zij erop dat het logisch was dat de krant, gezien de dreigende ineenstorting van KV Mechelen, de cruciale rol wilde belichten die de voorzitter en zijn levensgezellin daarbij speelden. In eerste instantie heeft de sportredactie geruime tijd getracht een interview los te krijgen van mevrouw Ovaere, maar zij werd aan het lijntje gehouden. Daarom is besloten een portret te maken aan de hand van getuigenissen, verzameld bij tientallen familieleden, vrienden en kennissen van de klagers.

Toen de sportredactie geconfronteerd werd met een reeks getuigenissen over mevrouw Ovaere, werd besloten haar persoonlijk om een reactie te vragen. De getuigenissen werden haar per fax bezorgd. Hierop kwam enkel een reactie van een advocaat, die duidelijk de opdracht had gekregen om de publicatie van de reportage te verhinderen. Ook met de heer

Van de Wijngaert is er nog contact geweest, maar ook hij trachtte alleen maar de publicatie te verhinderen in plaats van meteen voor een repliek te zorgen.

De reportage werd uiteindelijk gepubliceerd in de weekendkrant van 19-20 oktober 2002. Wel waren een aantal gevoelige passages geschrapt, nadat de hoofdredactie een lang telefonisch contact had gehad met de advocaat. Het gesprek sterkte de krant in de overtuiging dat er een consensus was bereikt. Dat vermoeden werd voor de krant bevestigd, toen de heer Van de Wijngaert de krant vijftien dagen later een uitgebreid interview toestond, dat verscheen op 7 november 2002.

Wat de beweerde schending van het privé-leven betreft, antwoordt Het laatste Nieuws dat zowel de heer Van den Wijngaert als zijn levensgezellin zelf steeds de openbaarheid hebben opgezocht en publieke figuren zijn geworden. Zo maakte mevrouw Ovaere er overigens geen geheim van dat ze een gebedsgenezers uit Afrika liet overkomen om een goede afloop van voetbalwedstrijden te verkrijgen.

De redactieverantwortelijken van Het Laatste Nieuws zeggen dat hun redacteurs voor ieder onderdeel van de bijdrage over de klagers beschikken over minstens twee betrouwbare en van elkaar onafhankelijke bronnen. Alle beweringen zijn dus ernstig nagetrokken. De informatie over de financiële toestand van de heer Van den Wijngaert is onder meer gebaseerd op de jaarrekeningen van zijn bedrijf. De krant geeft wel toe dat er per vergissing een verkeerde foto is afgedrukt. Zij zegt bereid te zijn geweest om dit zo snel mogelijk recht te zetten als over de wijze waarop overeenstemming kon worden bereikt.

Het recht van antwoord is volgens de krant niet conform de wettelijke bepalingen ingediend. Dat is aan de advocaat telefonisch meegedeeld.

BESLISSING

Over de klacht:

Klagers erkennen dat hun klacht ten dele niet gegrond is, aangezien bepaalde onderdelen ervan steunen op hetzij een verkeerde, hetzij een eerder subjectieve lezing van deze passages in het artikel.

Het betreft onder meer gegevens over de heer Peers, van wie de klagers dachten dat het artikel zegt dat die geen goede banden meer met zijn moeder zou hebben, terwijl dat niet in het artikel staat, en de gegevens over de gezondheidstoestand van de heer Van den Wijngaert, waarover de klacht beweert dat zij spottend zijn opgesteld, terwijl dat niet uit het artikel blijkt. De Raad is van oordeel dat deze onderdelen van de klacht niet gegrond zijn.

Over het wederwoord:

Het wederwoord met de bedoeling om fout geachte informatie recht te zetten omtrent personen of zaken die door de journalist in zijn informatie betrokken worden, is een rechtmatig uitvloeisel van de persvrijheid. Wanneer betrokkenen hierom uitdrukkelijk verzoeken, kan het enkel om ernstige redenen afgewezen worden.

Tijdens de hoorzitting bleek dat kort voor de publicatie een ontwerptekst aan de klagers werd overhandigd. Deze ontwerptekst was vergezeld van een korte handgeschreven nota, waarvan de Raad moet vaststellen dat die als uitnodiging tot wederwoord onvoldoende is, en eerder van die aard om het tegenovergestelde te bereiken. Zeker nu blijkt dat de ontwerptekst een groot aantal gegevens van zeer persoonlijke aard omvatte, is deze praktijk niet aanvaardbaar. Na publicatie stuurden klagers een antwoord, waarin naast wederwoord ook rechtzetting gevraagd werd van een foutief geplaatste foto. Ter zitting bleek dat de weigering tot publicatie van het antwoord enkel steunde op zwakke, eerder formalistische gronden. Zonder zich te mogen uitspreken over de gegrondheid van de weigering tot opname van het antwoord, moet

de Raad wel vaststellen dat de weigering om op één of andere manier wederwoord te verlenen, waar minstens rechtzetting had moeten gebeuren, niet correct is. Bovendien had het afdrucken van een verkeerde foto spontaan moeten rechtgezet worden, temeer daar de krant beweert over een speciaal daartoe bestemde rubriek te beschikken. De Raad is van oordeel dat dit onderdeel van de klacht gegrond is.

Over de bronnen:

Wanneer, zoals in dit geval, gevoelige informatie uit de privé-sfeer wordt bekendgemaakt, moet de journalist een uiterste zorgvuldigheid aan de dag leggen, niet alleen bij de garing van het nieuws maar ook bij de wijze waarop dit nieuws aan het publiek wordt voorgesteld. In de bijdrage werden bij de voorstelling van een aantal feiten, vooral in verband met de financiële toestand van klagers, veel vragen geïnsinueerd en bedenkingen in vragende vorm gemaakt, waardoor onvermijdelijk een sfeer van verdachtmaking ontstaat. Deze sfeer van verdachtmaking tast het hele artikel aan, ook de feiten die de privacy van de klagers raken, en waarvan de krant voorhoudt dat ze enerzijds waar zijn en gebaseerd op verschillende mondelinge bronnen, en dat ze anderzijds voldoende maatschappelijke relevantie hebben. Het is niet overtuigend aangetoond dat de journalist onzorgvuldig heeft gehandeld bij het vergaren van het nieuws en dat hij zijn bronnen onvoldoende heeft gecontroleerd. Gegevens die door de klagers als feitelijke onjuistheden of als kwalijke insinuaties betwist worden, blijken voor interpretatie vatbaar en sommige aangevochten inlichtingen behoorden tot het publiek domein van een zaak die al geruime tijd beroering verwekte. De Raad meent dat een serenere voorstelling van deze feiten, vooral in het licht van de privacy van bepaalde gegevens, beter op haar plaats was geweest. Niettemin is de Raad van oordeel dat dit onderdeel van de klacht niet gegrond is.

Over de privacy:

Het schrijven van portretten behoort tot het normale journalistieke gebruik. Per definitie worden indiscrete gegevens vermeld in artikelen die geschreven worden met de bedoeling te onthullen wie de mensen zijn achter de personages zoals die in het sportieve drama nationale bekendheid hebben gekregen. Aangezien de gepubliceerde gegevens in dit geval maatschappelijk relevant zijn kan aan de journalist geen schending van de privacy verweten worden.

Toch meent de Raad dat de voorstelling van gegevens die de privé-sfeer van personen raakt, nodeloos een sfeer van insinuatie en verdachtmaking opriep. Zeker omdat het feiten betreft die tot de privé-sfeer van de klagers behoort, is dit te betreuren, zelfs in het geval dat aangenomen zou kunnen worden dat de feiten maatschappelijk relevant zijn.

Niettemin is de Raad van oordeel dat dit onderdeel van de klacht niet gegrond is.

Om deze redenen oordeelt de Raad voor de Journalistiek:

De klacht is deels gegrond.

De Raad voor de Journalistiek vindt dat er geen reden is om in te gaan op de vraag van klagers om een publicatie op te leggen in Het Laatste Nieuws en in andere weekbladen. Mede gelet op het feit dat de klacht slechts gedeeltelijk gegrond is, meent de Raad voor de Journalistiek dat de publicatie van deze uitspraak op de eigen website volstaat.

De Raad voor de Journalistiek is niet bevoegd om tuchtsancties op te leggen.

Brussel, 10 juli 2003.